

nospora prikaže, predno trta cvete, ali kadar cvete, naj se nemudoma zvrši ravnavo; popisana zmes ne poškoduje prav nič cvetja. Drugo ravnavo je opraviti v 4 do 6 tednih po prvi: posebno moramo skrbeti za to, da poškopimo vse nove liste, ki so se v tem času razvili. Po opazovanji novega perja bomo spoznali, ali se moramo zato, ker se je bolezen povrnila, morda požuriti z drugo ravnavo.

Tu moramo posebno poudarjati, da najizdatnejše ravnave so tiste, katere izvršimo, predno se prikaže bolezen.

Včasih se prikazuje peronospora samo sporadno, to je, le tu pa tam na kakem posameznem listu in ostaja tako nekoliko časa, ne da bi se zganila; toda hipoma se prav močno razvije in splošno razširi, kakor bi jo bil blisk raznesel. V takem slučaju ni mogoče, da se škropi ali potrosi še prej, ko je bolezen uže močno poškodovala trte. Da se to lahko zgodi, uče nas žalostne izkušnje lanskega leta. Zato pa zahteva previdnost, da poškopimo ali potrosimo trte prvokrat uže, ko slutimo, da se zelo bliža.

Za škropljenje je dobro rabiti škropilnico, katera mora zadostovati ne samo vsem drugim pogojem, ampak tudi škropiti tekočino razprašeno v mnogo enakoličnih kapljic na daljavo 1 do 2 metrov.

Delavec bo stopal enakomerno naprej in držal škropilnico tako, da bo tekočina zviška deževala na trtno perje.

Zadosti je, če se poškopri le površni del listov, to pa, predno se poveže omladje na kolce, ali pa nekoliko dni po tem, da se perje uravna, in da pride površna stran listov v naravno lego.

Škropi naj se raje obilo, in sicer tako, da se porabi okoli 100 litrov zmesi za 100 dobro obraslih trt.

Posamezne ravnave ali škropljenja je treba zvrševati ob suhem vremenu in da ni prevetrno, tudi ne ob takem času, ko solnce prehudo pripeka (od 11. ure dopoldne do 3. popoldne); priporočamo pa, naj se ne opušča navadno žveplanje proti trtni bolezni (oidium).

Bakreni žveplik se v drugih oblikah — na pr. kot prašna zmes — ni v preteklih letih z enakim uspehom rabil, kakor apneno-bakrena zmes, ali pa je imel v takih oblikah rabljen, škodljive posledke za škropljene trte. Zato ne moremo nikakor priporočati, da se take raztopine in zmesi še dalje rabijo bolj na obilo.

O bakreno-apneni zmesi moramo omeniti, da je delala prav povoljno tudi tedaj, ko je imela v sebi manj bakra, nego je popisano v tem pouku. Zato lahko priporočamo, da se naredi večje poskušnje s tako stanjšano zmesjo. Ravnati pa je s to zmesjo tako, kakor je razloženo v tem pouku; pripravljati jo je tudi tako, kakor je popisano za zmes s 3% bakrenega vitrijola in ni treba drugega, nego stanjšati jo, kadar je napravljena, s polovico (50 litrov) ali z enoliko (1 hekto) ali pa s podvojeno množino (2 hekta) vode, da se dobi zmes z

2%, oziroma 1 1/2% ali 1% bakrenega žveplika. Nikakor pa ne moremo svetovati, da se zmes toliko stanjša, da bi imela še manj nego 1% vitrijola.

Splošno vojsko gosencam.

Lansko leto pustili bili so metulji na sadnem drevju mnogo svoje zalege. To kazalo je med zimo na drevju pripravljeno bingljajoče suho listje, v katerem prezimil bil je glogovi belin. Nekateri bolj zavedni kmetovalci sadjerejci obrali so med pretečeno zimo in pričetkom pomladi svoje sadno drevje te zalege do čistega, ali kaj dosežejo posamezniki? Sosedje se za sovražnika menili niso; ta oglodal je najpreje njihovo drevje, ko na tem več živeža za svojo požrešnost imel ni, poiskal si je živeža na onem sosednem sadnem drevju, katero se je mrčesa obrano, lepo razvijalo, zelenelo in cvetelo. Temu dokaz najboljši so oni kraji po domovini, v katerih sadno drevje še sedaj ob začetku junija golo, liki v sredi trde zime — po sadovnjakih stoji. Grdi sovražnik je svojo požrešnost sicer za letos večinoma dokončal in belin uže v prav mnogem številu okoli frli; a ni še ves svoje metafoze dognal — bode še mnogobrojniji, kar more se slednji dan opazovati.

Poglavitne gosenice bile so letos v tem okraji (in mislim, da tudi po drugih sploh) one glogovega belina, obročarice, zlatoritke in sedaj debeloglavke. Prve morejo se z malim trudom prav lahko med zimo in ob začetku pomladi s tem pokončati, da se suho, na drevju ostalo listje v košarice do čistega obere in potem uže kakor si bodi, sožge, (kakor in kar je bilo lansko leto o svojem času povedano v „Novicah“) ali pa, da se koncem meseca marca in ob začetku aprila, ko so gosenčice uže izlezele, a so zvečer in zjutraj še na suhem listju skupaj zbrane, z gosenčjo bakljo na tem posmode in vničiijo. Ta zadnji čin se je letos tukaj na gospod župnikovem vrtu kaj dobro obnesel; samo o pravem času mora biti izvršen.

En sam delavec je v teku dobrih 3—4 ur z gosenčjo bakljo nad 150 sadnih dreves rešil hudega sovražnika. Tudi je za druge tri omenjene gosenčje vrste najpripravnejši pripomoček gosenčja baklja, s katero morejo se prava čuda delati, česar sem iz lastne skušnje sam do dobrega prepričan.

Uže letos je ta grdi sovražnik sadni pridelek po krajih, kjer je v ogromnem številu nastal, najmanj za dve leti popolno vničil; požrl je letošnji zarod še preje nego moglo se je cvetje razviti; a ker bode hudo objedeno sadno drevje komaj v drugi rastni dobi brez posebne nesreče zopet pošteno ozelenelo, tudi drugo leto cvetja ne bode na takem drevju, ker leto; brstov razviti ne bode moglo.

Ker je sovražnik letos uže tako mnogobrojen, kaj bode še le prihodnje leto, ako kaka posebna kazen božja čezenj ne pride?

Toraj mili posestniki domači sadjerejci, treba se je proti temu hudemu sovražniku kmetijskega napredka za vsak slučaj popolno zavarovati in pripravljenim biti!

Tu ne pomaga se proti hudemu požeruhu le posameznikom boriti, treba bode splošne, dobro vredjene vojske, katera ga bode, o pravem času pričeta, z neodjenljivo vstrajnostjo tudi zatrla.

Da pa ta koristna borba brez uspeha ne ostane treba je uže sedaj na to misliti ter boj proti sovražniku osnovati. V prvi vrsti za to poklicani so pa gotovo sledeči faktorji: slavna c. k. kmetijska družba kranjska slavna c. k. okrajna glavarstva po deželi, p. n. županstva, v. č. duhovščina in ljudsko učiteljstvo ter slednjič tudi c. k. žendarmerija. C. k. okrajna glavarstva se županstvu in žendarmeriji vred naj bi na to strogo gledala in delovala, da se znana postava iz dné 17. junija 1870 l. o zatiranju škodljivega mrčesa sploh o pravem času tudi pod občutno kaznijo od strani vsakega posameznega lastnika sadnega drevja strogo in točno izvrši, ter tako koristnega sadu obrodi, ne pa le na papirji spi. Ko bi se bilo to letos o pravem času zgodilo, ne bilo bi opazovati takega razdejanja po sadovnjakih v naši domovini. Visokočestita duhovščina in učiteljstvo poučuje naj pa odraščene in šolsko mladino z besedo in lastnim dejanskim zgledom, ko za to pravi čas pride, kako je sovražnika zatreti. Ker se pa vojske brez orožja in poveljnikov misliti ne more, ne more se brez tega tudi gosenčja vojska koristno dognati.

Glavno poveljništvo prevzela naj bi c. k. kmetijska družba kranjska sama se svojimi podružnicami vred.

Ta naj bi o pravem času naročila zadostno število pripravnih gosenčjih bakelj, katere naj bi potem ravno tako med posamezne podružnice svoje po deželi v zadostnem številu proti odškodnini razdelila; te baklje naj bi potem podružnicam kot inventarna lastnina ostale. Podružnicam kmetijske družbe kranjske nalog bil bi, da se v njih področji potem te baklje o pravem času brez odloga koristno rabijo po vseh vaseh in od vsakega posameznega posestnika sadnega vrta. S tem dosegel bi se zaželjeni in koristni namen, drugače pa nikoli ne. — Ako se bode vojska (mrčesja namreč) vršila brez vodstva, kakor je to do sedaj bilo, bode hudi sovražnik sadno drevje prihodnjo pomlad še vse huje ogloidal, nego ga je letos, ker bode še veliko in mnogoštevilnejši, nego je letos, do česar pa nikakor priti ne sme!

Toraj vsi sploh na noge, na delo, na skupno splošno vojsko proti grdemu sovražniku sadnega drevja! Bog daj v ta namen dosta trdne volje in svojo pomoč!

Dobrova dne 2. junija 1889.

M. Rant.

Razne reči.

* Majnikovi hrošči so dobra krma kokošim. Po nekaterih krajih dajejo darila za pobiranje in pokončavanje hroščev, s katerimi pa ne vedo družega storiti, nego jih na gnoj vreči. Ta poraba sicer ni napačna, ker so majnikovi hrošči prav dobro gnojivo, a dado se porabiti še koristneje. Nesočim kokošim treba precej beljakovine, katere pa ne dobe v navadni piči svoji. Najceneje jim je preskrbiš, ako jih krmiš s hrošči, ki imajo v sebi zelo veliko beljakovine. V ta namen hrošče opari in jih posuši na solnci ali v peči. Posušene hrošče lahko hraniš vse leto ter tako imaš izvrstno krmo za noseče kokoši.

* Kako meso po leti dlje časa ohraniti sveže. V ta namen rabijo po nekaterih krajih na Francoskem velike lončene posode, napolnjene s posnetim mlekom, ki se je uže skisalo ali se vsaj kmalu skisa. V to mleko potope meso ter ga s kamenjem obteže. Meso se ohrani v kislem mleku več nego osem dni; hočejo li rabiti meso, zadostuje, ako ga operejo. Meso prav nič ne pogubi dobrega okusa, in mleko je še vedno dobro za prasiče.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

108.

Duševne potrebe in ljudoljubne naprave Japoncev.

Sedaj si oglejmo bliže tega zloglasnega Američana. Koloradovec je mal hrošč, 1 centimeter dolg in 7 milimetrov širok, zamazano rumenkaste barve in se spreminja na rudečkasto. Pokrovke so rumene, kakor surovo usenje in vsaka ima vzdolž pet črnih prog. Ovratnik je globoko pikčast in črno lisast, na sredi pa ima črno marogo, ki je črki H podobna.

Hrošč prezimuje precej globoko v zemlji, spomladi pa, ko začne korun poganjati, pokaže se kmalu na mladej náti, katero objeda. Kmalu potem začne samica na njo pokladati kupčke jajc, katerih ima od sile veliko. V osmih dneh se izvali ličinka, ki žre po dnevu, po noči pa gre ob stebelu v zemljo. Sprva je rudeča, pozneje svitlorumena, samo glava, ovratnica in dve vrsti pik vzdolž trupla so svitločrni. Iz sebe spušča neki jedek sok, vsled katerega človeku oteče koža, ako bi jo z golo roko mestil.

V sedemnajstih do dvajsetih dneh je ličinka dorasla in se zarije osem centimetrov globoko v zemljo, kjer se preobrazi v bubo. Sredi junija je uže drugi zarod tu,

*